

De schillen van de ui

Wat is cultuur?

Cultuur zijn alle normen, waarden en het gedrag van mensen binnen een bepaalde groep.

Kort gezegd is cultuur alles wat door de mens is gemaakt (bijvoorbeeld kunst) en wordt voortgebracht.

Dat zijn dus zowel

- voorwerpen (*materiële* cultuur) als
- dingen die bedacht zijn (ideeën, theorieën, wetten, normen en dergelijke; dat noemen we de *immateriële* cultuur).

Cultuur staat daarmee tegenover natuur, die is ontstaan zonder ingrijpen van de mens.

Wat is culturele diversiteit?

Culturele diversiteit zijn verschillende soorten cultuurgroepen binnen een bepaalde regio.

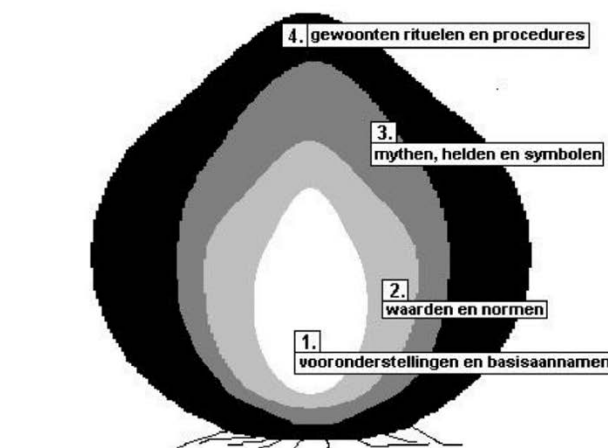
Culturele diversiteit laat zich moeilijk meten, maar als een goede indicatie wordt gezien het aantal talen dat wordt gesproken in een bepaalde regio of in de wereld.

Hoe zit de cultuur in elkaar?

Cultuur heeft dus betrekking op zaken als gedeelde waarden, normen en gewoonten van een bepaalde groep mensen. Kenmerken hierbij is dat deze waarden en normen niet aangeboren zijn, maar worden aangeleerd. Nieuwe mensen in de groep, zoals vreemdelingen en pasgeboren kinderen, krijgen deze cultuur ingeprent vanuit hun omgeving.

Anja Meulenbelt heeft in haar boek 'De schillen van de ui' een mooie manier gevonden om een cultuur te ontleden. Ze vergelijkt de verschillende lagen van een cultuur met de schillen van een ui.

De binnenste schil bestaat uit diepliggende overtuigingen van de leden van de gemeenschap, zoals het beeld van een ideale wereld en de persoonlijkheid die daarbij hoort. De tweede schil bestaat uit waarden en normen. De derde schil bestaat uit het uiten van deze waarden en normen via symbolen, mythen en verhalen en helden. De vierde schil wordt gevormd door gewoontes, procedures en rituelen. De vier schillen hangen met elkaar samen en vormen een 'systeem'. De buitenste schil van de ui is het meest toegankelijk. Hoe dieper naar 'de kern', hoe moeilijker en complexer het blijkt te zijn om erover te communiceren.

Nationaliteiten en cultuur verschillen:

Wat er voor de een normaal is, is voor de ander niet normaal. De wereld bestaat uit zo'n 7 miljoen verschillende culturen. Elke cultuur heeft verschillende normen en waarden. Zo mag je in Zuid-Korea zonder problemen een boer laten. Geef nooit fooi in Japan, dat is beledigend. Een Japans huis betreden in je schoenen is ook niet netjes.

Wanneer je bijvoorbeeld merkt dat een kind van Marokkaanse afkomst je niet aankijkt, dan heeft het niet meteen te maken met onbeleefdheid. Er is bijvoorbeeld een kans dat het kind van zijn ouders de instructie heeft gekregen dat het vanuit hun cultuur juist onbeleefd is om een docent aan te kijken.

Hoe ga je ermee om?

Kom je tijdens je werk mensen tegen vanuit een andere cultuur, weet dan dat de uiterlijke rituelen en procedures (de buitenste schil) bestaan door onderliggende waarden en normen. Denk dus vanuit de verschillende 'schillen' van een cultuur. Probeer niet alles wat je ziet een oordeel te geven, maar maak het bespreekbaar. Vaak kom je dan tot interessante ontdekkingen.